SKLEP SODIŠČA (prvi senat)

z dne 30. junija 2011 *

V zadevi C-288/10,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Rechtbank van koophandel te Dendermonde (Belgija) z odločbo z dne 2. junija 2010, ki je prispela na Sodišče 10. junija 2010, v postopku

Wamo BVBA

proti

JBC NV,

Modemakers Fashion NV,

* * Jezik postopka: nizozemščina.

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano (poročevalec), predsednik senata, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits in M. Safjan, sodniki,

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,
sodni tajnik: A. Calot Escobar,

po odločitvi Sodišča, da se odloči z obrazloženim sklepom v skladu s členom 104(3), prvi pododstavek, Poslovnika,

po opredelitvi generalne pravobranilke

sprejema naslednji

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (v nadaljevanju: Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL L 149, str. 22).

2 Ta predlog je bil vložen v sporu med družbo Wamo BVBA (v nadaljevanju: družba Wamo), ki ima verigo trgovin z oblačili ZEB, ter družbama JBC NV in Modemakers Fashion NV, ki imata konkurenčne trgovine, v zvezi z napovedmi cenovnih znižanj, ki jih je družba Wamo poslala svojim kupcem.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodne izjave 6, 8 in 17 Direktive o nepoštenih poslovnih praksah določajo:

„(6) Ta direktiva […] približuje zakonodaje držav članic o nepoštenih poslovnih praksah, vključno z nepoštenim oglaševanjem, ki neposredno škodujejo ekonomskim interesom potrošnikov in na ta način posredno ekonomskim interesom zakonitih konkurentov. […] Ne zajema niti ne vpliva na posamezne nacionalne zakonodaje o nepoštenih poslovnih praksah, ki škodujejo samo ekonomskim interesom konkurentov ali zadevajo poslovanje med trgovci; države članice bodo lahko, če bodo tako želele, še naprej v skladu z zakonodajo Skupnosti urejale takšne prakse, pri čemer bodo v celoti upoštevale načelo sorazmernosti. […]

[…]

(8) Ta direktiva neposredno ščiti ekonomske interese potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami podjetij v razmerju do potrošnikov. […]

[…]

(17) Zaželeno je, da se za zagotovitev večje pravne varnosti opredelijo poslovne prakse, ki veljajo v vseh okoliščinah za nepoštene. Priloga I vsebuje torej izčrpen seznam vseh takšnih praks. To so edine poslovne prakse, ki lahko veljajo za nepoštene, ne da bi bila potrebna ocena posameznih primerov na podlagi določb iz členov 5 do 9. Seznam se lahko spremeni le s pregledom Direktive."

4 Člen 1 Direktive o nepoštenih poslovnih praksah določa:

„Namen te direktive je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga in doseči visoko raven varstva potrošnikov s približevanjem zakonov in drugih predpisov držav članic o nepoštenih poslovnih praksah, ki škodijo ekonomskim interesom potrošnikov."

5 Člen 2 te direktive določa:

„V tej direktivi:

[…]

(d) ‚poslovne prakse podjetji v razmerju do potrošnikov' (v nadaljevanju tudi ‚poslovne prakse') pomenijo vsako dejanje, opustitev, ravnanje, razlaga ali tržne komunikacije, vključno z oglaševanjem in trženjem, s strani trgovca, neposredno povezano s promocijo, prodajo ali dobavo izdelka potrošnikom;

[…]"

6 Člen 3(1) navedene direktive določa:

„Ta direktiva se uporablja za nepoštene poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov, kakor je določeno v členu 5, pred, med in po poslovni transakciji v zvezi z nekim izdelkom."

7 Člen 4 navedene direktive določa:

„Države članice ne omejujejo niti svobode opravljanja storitev niti prostega pretoka blaga iz razlogov, ki sodijo na področje, ki ga približuje ta direktiva."

8 Člen 5 Direktive o nepoštenih poslovnih praksah z naslovom Prepoved nepoštenih poslovnih praks določa:

„1. Nepoštene poslovne prakse so prepovedane.

2. Poslovna praksa je nepoštena, če:

(a) nasprotuje zahtevam poklicne skrbnosti

in

(b) v zvezi z izdelkom bistveno izkrivlja ali bi lahko izkrivljala ekonomsko obnašanje povprečnega potrošnika, ki ga izdelek doseže ali je nanj usmerjen, ali obnašanje povprečnega člana skupine, če je poslovna praksa usmerjena na določeno skupino potrošnikov.

[…]

4. Zlasti so nepoštene tiste poslovne prakse, ki so:

(a) zavajajoče, kakor je določeno v členih 6 in 7,

ali

(b) agresivne, kakor je določeno v členih 8 in 9.

5. Priloga I vsebuje seznam poslovnih praks, ki se v vseh okoliščinah štejejo za nepoštene. V vseh državah članicah se uporablja isti enotni seznam, ki se lahko spremeni samo s pregledom te direktive.“

Nacionalno pravo

9 Člen 49 zakona z dne 14. julija 1991 o poslovnih praksah ter seznanjenosti in varstvu potrošnikov (Belgisch Staatsblad z dne 29. avgusta 1991, v nadaljevanju: LPPC) določa:

„Za uporabo tega zakona pomeni razprodaja vsako prodajno ponudbo ali prodajo potrošniku, ki se izvaja zaradi sezonske obnove zaloge prodajalca s hitro prodajo izdelkov po znižanih cenah, ki se napove pod imenom ‚Soldes', ‚Opruiming', ‚Solden' ali ‚Schlussverkauf' ali pod katerim koli drugim enakovrednim imenom."

10 Člen 52(1) LPPC določa:

„V sektorjih oblačil, usnjenih izdelkov, usnjene galanterije in obutve so lahko [razprodaje] le v obdobju od vključno 3. januarja do vključno 31. januarja ter od vključno 1. julija do vključno 31. julija. […]"

11 Člen 53 LPPC določa:

„1. V čakalnih obdobjih od vključno 15. novembra do vključno 2. januarja in od vključno 15. maja do vključno 30. junija so v sektorjih iz člena 52(1) prepovedane napovedi cenovnih znižanj in tudi namigi o njih […] ne glede na kraj ali sredstvo obveščanja.

[…]

Pred čakalnim obdobjem so prepovedane napovedi cenovnih znižanj ali namigi o njih, ki učinkujejo v čakalnem obdobju.

Ne glede na določbe člena 48(4) razprodaja, organizirana v čakalnem obdobju, ne sme biti povezana z napovedjo cenovnega znižanja, razen v primerih in pod pogoji, ki so določeni v kraljevem odloku.

2. Odloki, sprejeti na podlagi člena 52(2), določajo čakalna obdobja, ko se uporablja prepoved iz odstavka 1.

Če ni predpisa v smislu člena 52(2), se prepoved iz odstavka 1 uporablja tudi za [razprodaje] iz navedenega člena 52(2).

[…]

4. Prepoved napovedi cenovnih znižanj iz odstavkov 1 in 2 se ne uporablja za prodajo izdelkov na priložnostnih trgovinskih prireditvah, ki trajajo največ štiri dni in jih lokalne skupine prodajalcev organizirajo ali sodelujejo pri njihovi organizaciji največ enkrat na leto.

Kralj lahko določi pogoje, pod katerimi se te prireditve lahko organizirajo.“

12 LPPC je bil razveljavljen z zakonom z dne 6. aprila 2010 o tržnih praksah in varstvu potrošnikov (Belgisch Staatsblad z dne 12. aprila 2010, str. 20803). Ta zakon je začel veljati 12. maja 2010 in ima v členu 32 enako določbo kot člen 53 LPPC.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

13 Družba Wamo je decembra 2009 nekaterim svojim kupcem poslala povabilo na zasebno prodajo v njenih trgovinah od vključno 18. do vključno 20. decembra 2009. V tem povabilu je bilo določeno, da bi bili lahko izbrani kupci v teh treh dneh upravičeni do zelo znižanih cen ob predložitvi kartice zvestobe.

14 Družbi JBC NV in Modemakers Fashion NV sta 18. decembra 2009 Rechtbank van koophandel te Dendermonde predlagali, naj ugotovi, da to povabilo pomeni napoved, prepovedano s členom 53 LPPC. To sodišče je s sklepom, izdanim isti dan, družbi Wamo prepovedalo kakršno koli cenovno znižanje v njenih trgovinah do 1. januarja 2010, v nasprotnem primeru pa bi ji bila naložena globa v višini 2500 EUR za vsako ugotovljeno kršitev.

15 Družba Wamo je zoper ta sklep vložila ugovor tretjega, v katerem je trdila, da po eni strani s členom 53 LPPC niso prepovedana znižanja, temveč so prepovedana reklamna sporočila, ki napovedujejo taka znižanja, ter da je po drugi strani ta določba v vsakem primeru v nasprotju z Direktivo o nepoštenih poslovnih praksah in da se je zato ne sme uporabljati.

16 Ker je rešitev spora, o katerem mora odločiti Rechtbank van koophandel te Dendermonde, odvisna od razlage navedene direktive, je to prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali [Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah] nasprotuje nacionalni določbi, kot je člen 53 [LPPC], ki prepoveduje napovedi cenovnih znižanj in namige o tem med natančno določenimi obdobji?“

Vprašanje za predhodno odločanje

17 Predložitveno sodišče s tem vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo o nepoštenih poslovnih praksah razlagati tako, da nasprotuje nacionalni določbi, kot je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, in ki določa splošno prepoved napovedi cenovnih znižanj in namigov o teh znižanjih v obdobjih pred razprodajami v določenih sektorjih.

18 Na podlagi člena 104(3), prvi pododstavek, Poslovnika lahko Sodišče, če je iz obstoječe sodne prakse mogoče jasno sklepati, kakšen bo odgovor na vprašanje, predloženo v predhodno odločanje, po opredelitvi generalnega pravobranilca odloči z obrazloženim sklepom, v katerem navede ustrezno sodno prakso.

19 Sodišče meni, da gre v tej zadevi za tak primer, ker je odgovor na postavljeno vprašanje mogoče jasno izpeljati predvsem iz sodb z dne 14. januarja 2010 v zadevi Plus Warenhandelsgesellschaft (C-304/08, ZOdl., str. I-217, točke od 35 do 51) in z dne 9. novembra 2010 v zadevi Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (C-540/08, ZOdl., str. I-10909, točke od 15 do 38).

20 Da bi odgovorili na postavljeno vprašanje, je treba najprej ugotoviti, ali je namen člena 53(1) LPPC, ki *rationae temporis* pomeni določbo, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari, varstvo potrošnikov, tako da lahko spada na področje uporabe Direktive o nepoštenih poslovnih praksah.

21 Navedena direktiva namreč v skladu z uvodno izjavo 8 „neposredno ščiti ekonomske interese potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami podjetij v razmerju do potrošnikov“ in zagotavlja, kot je določeno zlasti v členu 1, „visoko raven varstva potrošnikov s približevanjem zakonov in drugih predpisov držav članic o nepoštenih poslovnih praksah, ki škodijo ekonomskim interesom potrošnikov“ (zgoraj navedena sodba Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, točka 24).

22 Kot je razvidno iz uvodne izjave 6 Direktive o nepoštenih poslovnih praksah, so nasprotno s področja njene uporabe izključene le nacionalne zakonodaje o nepoštenih poslovnih praksah, ki škodijo „samo“ ekonomskim interesom konkurentov ali zadevajo poslovanje med trgovci (glej zgoraj navedeni sodbi Plus Warenhandelsgesellschaft, točka 39, in Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, točka 21).

23 V zvezi s tem je treba opozoriti, da nameni člena 53(1) LPPC iz predložitvene odločbe niso očitni.

24 Prvič, Rechtbank van koophandel te Dendermonde, ki se sklicuje predvsem na sodbo, ki jo je Arbitragehof izdalo 2. marca 1995, to je več kot deset let pred sprejetjem Direktive o nepoštenih poslovnih praksah, namreč opozarja le, da je imelo „v preteklosti“

čakalno obdobje iz navedene določbe dva cilja, in sicer na eni strani zagotoviti preglednost cen, ki se uporabljajo neposredno pred in med razprodajo, kar koristi potrošnikom, ter na drugi strani zagotavljati enakost glede prodajnih možnostih med trgovci in zaščititi obstoj malih trgovcev.

25 Drugič, predložitveno sodišče meni, da je za utemeljitev prepovedi iz člena 53(1) LPPC treba preveriti, ali ta ukrep „dejansko lahko prispeva k varstvu potrošnikov".

26 Tako iz predložitvene odločbe ni mogoče ugotoviti, ali je dejanski namen člena 53(1) LPPC varstvo potrošnikov.

27 Treba je opozoriti, da Sodišče v okviru odločanja o predlogu za sprejetje predhodne odločbe ni pristojno za razlago notranjega prava, saj je to izključno naloga predložitvenega sodišča. Sodišče mora namreč v okviru delitve pristojnosti med sodišči Unije in nacionalnimi sodišči upoštevati tak dejanski in pravni okvir, v katerega se uvrščajo vprašanja za predhodno odločanje, kot je opredeljen v predložitveni odločbi (sklep z dne 24. aprila 2009 v zadevi Koukou, C-519/08, točka 43 in navedena sodna praksa).

28 Predložitveno sodišče – in ne Sodišče – mora torej ugotoviti, ali je dejanski namen zadevne nacionalne določbe varstvo potrošnikov, da bi preverilo, ali taka določba lahko spada na področje uporabe Direktive o nepoštenih poslovnih praksah.

29 Če bi predložitveno sodišče prišlo do take ugotovitve, je treba še ugotoviti, ali so napovedi cenovnih znižanj in namigi o njih, ki so predmet prepovedi, obravnavane v postopku v glavni stvari, poslovne prakse v smislu člena 2(d) Direktive o nepoštenih poslovnih praksah in ali zato zanje veljajo določbe te direktive (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi Plus Warenhandelsgesellschaft, točka 35, in Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, točka 16).

30 V zvezi s tem je treba navesti, da člen 2(d) Direktive zelo široko opredeljuje pojem poslovne prakse kot „vsako dejanje, opustitev, ravnanje, razlag[o] ali tržne komunikacije, vključno z oglaševanjem in trženjem, s strani trgovca, neposredno povezano s promocijo, prodajo ali dobavo izdelka potrošnikom“ (zgoraj navedeni sodbi Plus Warenhandelsgesellschaft, točka 36, in Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, točka 17).

31 Vendar so promocijske kampanje, kot so te iz postopka v glavni stvari in katerih namen je privabiti potrošnike v poslovne prostore trgovca, nedvomno del poslovne strategije gospodarskega subjekta in so neposredno namenjene spodbujanju ter pospeševanju njegove prodaje. Iz tega je razvidno, da so poslovne prakse v smislu člena 2(d) Direktive o nepoštenih poslovnih praksah in posledično spadajo na stvarno področje uporabe te direktive (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, točka 18 in navedena sodna praksa).

32 Glede na to je treba preveriti, ali Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah nasprotuje prepovedi napovedi cenovnih znižanj, kot je določena v členu 53(1) LPPC.

33 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da ker Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah popolnoma usklajuje pravila o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov, države članice, kot je izrecno določeno v členu 4 te direktive, niti zaradi doseganja višje ravni varstva potrošnikov ne smejo sprejeti bolj omejevalnih ukrepov, kot so opredeljeni z navedeno direktivo (zgoraj navedena sodba Plus Warenhandelsgesellschaft, točka 41 in navedena sodna praksa).

34 Nato je treba tudi opozoriti, da člen 5 navedene direktive določa merila za določitev okoliščin, v katerih je treba poslovno prakso šteti za nepošteno in posledično prepovedano.

35 Tako je v skladu s členom 5(2) poslovna praksa nepoštena, če nasprotuje zahtevam poklicne skrbnosti in če v zvezi z izdelkom bistveno izkrivlja ali bi lahko izkrivljala ekonomsko obnašanje povprečnega potrošnika.

36 Poleg tega člen 5(4) Direktive o nepoštenih poslovnih praksah opredeljuje dve kategoriji nepoštenih poslovnih praks, in sicer „zavajajoče prakse“ in „agresivne prakse“, ki izpolnjujejo merila, navedena v členih 6 in 7 ter 8 in 9 navedene direktive.

37 Nazadnje je v Prilogi I k Direktivi naveden izčrpen seznam 31 poslovnih praks, ki se v skladu s členom 5(5) te direktive „v vseh okoliščinah“ štejejo za nepoštene. Zato lahko, kot je izrecno pojasnjeno v uvodni izjavi 17 navedene direktive, samo te poslovne prakse veljajo za nepoštene, ne da bi bila potrebna ocena posameznih primerov na podlagi členov od 5 do 9 Direktive o nepoštenih poslovnih praksah (zgoraj navedeni sodbi Plus Warenhandelsgesellschaft, točka 45, in Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, točka 34).

38 Glede nacionalne določbe iz postopka v glavni stvari ni sporno, da prakse, pri katerih se potrošnikom napovedujejo cenovna znižanja, v Prilogi I k Direktivi o nepoštenih poslovnih praksah niso omenjene. Zato ne smejo biti prepovedane v vseh okoliščinah, ampak samo na podlagi posebne analize, s katero je mogoče ugotoviti nepoštenost teh praks (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, točka 35).

39 Vendar je treba ugotoviti, da člen 53(1) LPPC na splošno prepoveduje napovedi cenovnih znižanj in namige o njih, ne da bi bilo treba glede na okoliščine dejanskega stanja posameznega primera ugotoviti, ali je zadevna poslovna transakcija „nepoštena“ glede na merila, določena v členih od 5 do 9 Direktive o nepoštenih poslovnih praksah (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi Plus Warenhandelsgesellschaft, točka 48, in Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, točka 36).

40 V teh okoliščinah je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba Direktivo o nepoštenih poslovnih praksah razlagati tako, da nasprotuje nacionalni določbi, kot je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, in ki določa splošno prepoved napovedi cenovnih znižanj in namige o teh znižanjih v nekaterih obdobjih pred razprodajami, če je namen te določbe varstvo potrošnikov. Predložitveno sodišče mora presoditi, ali gre v postopku v glavni stvari za tak primer.

Stroški

41 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni določbi, kot je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, in ki določa splošno prepoved napovedi cenovnih znižanj in namige o teh znižanjih v nekaterih obdobjih pred razprodajami, če je namen te določbe varstvo potrošnikov. Predložitveno sodišče mora presoditi, ali gre v postopku v glavni stvari za tak primer.

Podpisi